

Matarledning mellan Norra stambanan och Robertsfors inför byggandet av Norrbottniabanan

Arkeologisk utredning steg 1

Bygdeå, Degerfors och Sävar sn, Vindeln och Robertsfors kn, Västerbottens län

Anna Engman

RAPPORT – JAMTLI 2019:15
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063-15 01 00

Fax 063- 10 61 68

© Jamtli 2019

Kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/02204

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungqvist

Bilder: Karl-Johan Olofsson.

Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

ISSN 1654-2045

Innehåll

Tekniska och administrativa uppgifter	2
Inledning.....	3
Utredningsområdet	3
Syfte	5
Målgrupper	5
Genomförande.....	5
Resultat.....	6
Norra alternativet (via Storsävarträsket och Lillsävarträsket).....	6
Södra alternativet (via Mårtsbrännan och Lillåkälen)	10
Gemensamma (med Skellefteå Kraft) sträckan mellan Lövknösen till Robertsfors	13
Ytterligare åtgärder.....	17
Grundläggande arkeologiska tolkningar.....	18
Värdering av måluppfyllelsen i relation till undersökningsplanen.....	19
Sammanfattning.....	19
Litteraturförteckning.....	20
Bilagor	21
Bilaga 1 Lämningar	21
Bilaga 2 Kartor	28
Bilaga 3 Bilder.....	34

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Länsstyrelsens dnr:</i>	431-2860-2019
<i>Länsstyrelsens beslut:</i>	2019-04-23
<i>Jamtli's dnr:</i>	47-2019-F5CC
<i>Uppdragsgivare/Finansiär:</i>	Trafikverket
<i>Kommun:</i>	Vindeln, Robertsfors
<i>Socken:</i>	Bygdeå, Degerfors, Sävar
<i>Undersökningstyp:</i>	Arkeologisk utredning, steg 1
<i>Undersökningstid:</i>	10-28 juni 2019 (30 dagsverken)
<i>Registrering och rapport:</i>	11 dagar
<i>Personal:</i>	Antikvarierna/arkeologerna Anna Engman och Karl-Johan Olofsson, Jamtli
<i>Undersökt yta:</i>	7,5 km ²
<i>KMR-nummer:</i>	L1939:6403 (Bygdeå 207:1) L1939:6515 (Bygdeå 376:2), L1939:6705 (Bygdeå 376:1), L1939:9297 (Bygdeå 481:1), L1939:9715 (Degerfors 77:1), L1939:9820 (Bygdeå 481:2), L2019:2849, L2019:2850, L2019:2851, L2019:2852, L2019:2853, L2019:2855, L2019:2857, L2019:2858, L2019:2859, L2019:2860, L2019:2863, L2019:2864, L2019:2866, L2019:2867, L2019:2869, L2019:2870, L2019:2871, L2019:2873, L2019:2874, L2019:2876, L2019:2877, L2019:2878, L2019:2881, L2019:2882, L2019:2884, L2019:2885, L2019:2886, L2019:2888, L2019:2889, L2019:2890, L2019:2891, L2019:2892, L2019:2895, L2019:2896, L2019:2897, L2019:2899, L2019:2901, L2019:2903, L2019:2906, L2019:2907, L2019:2909, L2019:2911, L2019:2912, L2019:2914, L2019:2915, L2019:2916, L2019:2917, L2019:2918, L2019:2922, L2019:2924, L2019:2925, L2019:2926, L2019:2927, L2019:2929, L2019:2931, L2019:2937 , L2019:2939, L2019:2940, L2019:2941, L2019:2942
<i>Lämnings typer:</i>	Bytomt/gårdstomt, boplatsgrop, kolningsanläggning, fångstgropssystem, fångstgrop, husgrund, historiskt tid, övrigt, brott/täkt, fornlämningsliknande bildning, kemisk industri, fossil åker.
<i>Koordinatsystem:</i>	SWEREF 99 TM
<i>Dok material:</i>	Dokumentationsmaterial förvaras på Jamtli

Inledning

Trafikverket, Region Nord planerar att ansöka elkoncession för en ny matarledning mellan stambanan genom Norrland och österut till den tänkta placeringen för Norrbotniabanan. I samband med detta beslutade Länsstyrelsen i Västerbotten (dnr 431-2860-2019) att en arkeologisk utredning, steg 1 skulle genomföras och att Jamtli skulle utföra arbetet.

Utredningen gjordes av antikvarierna Anna Engman och Karl-Johan Olofsson under perioden 10-28 juni 2019.

Utredningsområdet

Utredningsområdet var totalt ca 715 ha stort och består i väster av två ledningsgator, som från Lövknösen och Stor Vorr-tjärnen går ihop till en, som utgörs av tänkta möjliga dragningar av matarledningen. Mellan de två yttersta punkterna är det lite drygt 6 mil och utredningsområdet sträcker sig mellan Hjuksnoret, ca 14 km norr om Hällnäs, Vindelns kommun, och en punkt strax söder om Robertsfors tätort, Robertsfors kommun.

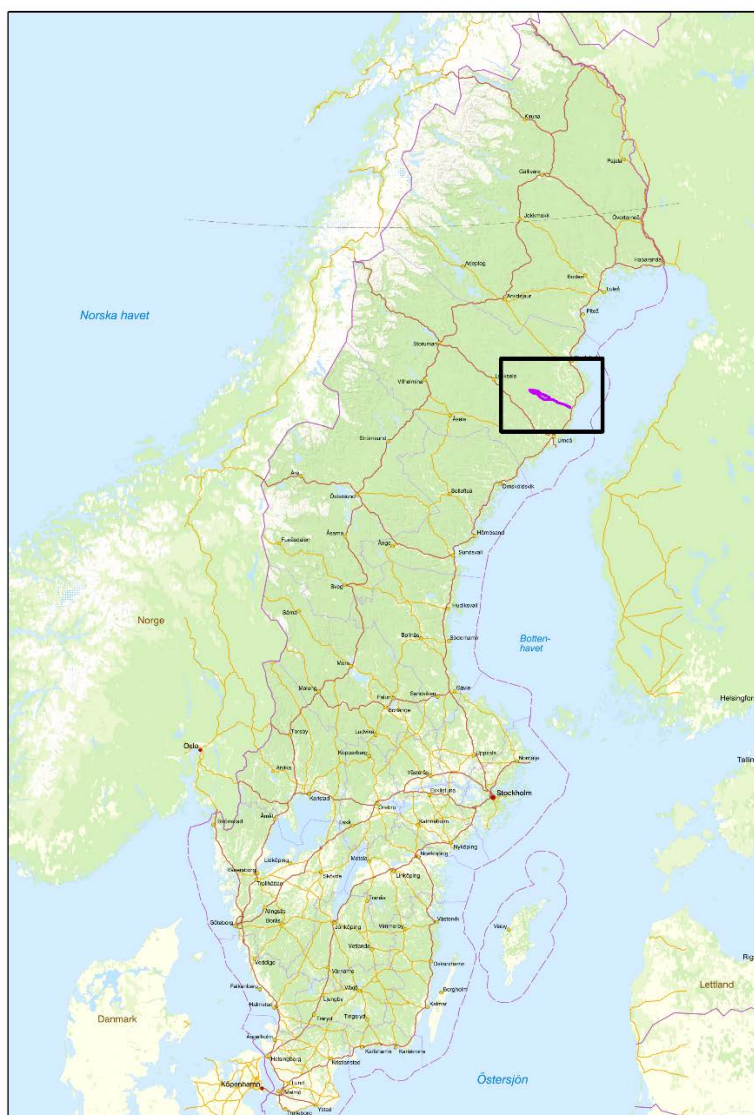

Bild 1. Utredningsområdet markerat med lila i svart polygon.

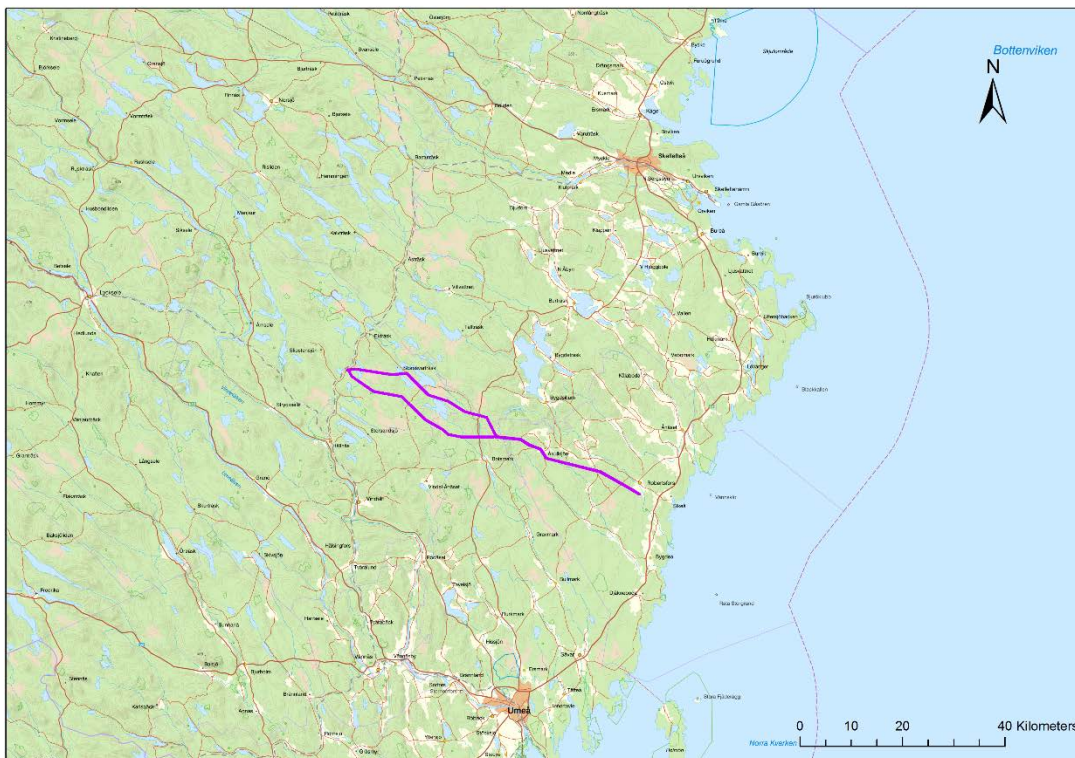

Bild 2. Utredningsområdet markerat med lila begränsningslinje.

Den del som ligger öster om Lövknösen har utretts i en bredd av 100 m medan övrigt utretts i en bredd av 60 m. Den västligaste punkten ligger på ca 250 m över havet och stora delar av utredningsområdet ligger ovanför äldre kustlinjer.

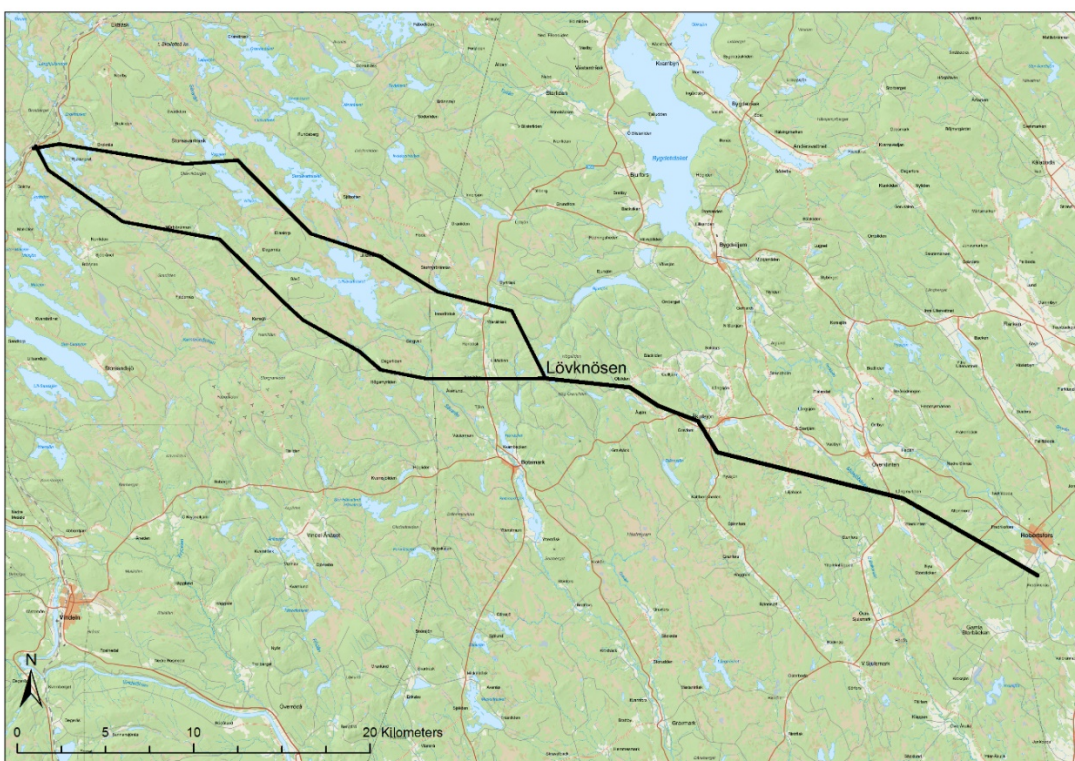

Bild 3. Utredningsområdet markerat med svart begränsningslinje.

I området finns sedan tidigare registrerat stenåldersboplatser, kolbottnar, (som i hög grad kan vara fornlämningar kopplade till Robertsfors bruk), tjärdalar, fångstgropar, lämningar i klapperstensfält och lämningar knutna till utmarksbruk samt torplämningar. Inom området kunde det också förväntas finnas härdar och andra lämningar knutna till samisk verksamhet.

På 70-talet undersöktes delar av fångstgropssystemet Degerfors 77:1 i övrigt har inga undersökningar företagits av de lämningar som finns i direkt närhet till utredningsområdet.

I de västra delarna av området har inga inventeringsinsatser företagits sedan slutet av 70-talet, medan det i de östra delarna har gjorts inventeringsinsatser senast under slutet av 80-talet och början av 90-talet. I mycket liten del har de östligaste områdena utretts 2018 i samband med insatser för Norrbottenplanens planerade dragning (se Landskapsarkeologernas rapportserie 2018:1 och 2018:4). Där utredningsområdet går ihop till ett förslag vid Lövkänsen (Högalidens vindkraftspark) har en utredning inför byggandet av vindkraft gjorts av Arkeologisentrum AB 2009.

Till uppdraget hörde även att lämningar som sedan tidigare fanns registrerade inom 50 meter från utredningsområdet skulle besökas och informationen om dessa uppdateras i Fornreg (ny inmätning och ny beskrivning).

Utredningsområdet kom att förändras från det att beslutet togs och till dess att fältarbetet påbörjades. Ovanstående beskrivning gäller det justerade utredningsområdet som fastställdes 2019-05-22.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ta reda på om så väl kända som nyupptäckta fornlämningar berörs av det planerade arbetsföretaget.

Resultatet av utredningen ska kunna användas av Länsstyrelsen vid fortsatta provningstillstånd och utgöra underlag för kommande arkeologiska åtgärder. Resultatet ska även fungera som underlag i Trafikverkets fortsatta planering.

Målgrupper

Utredningens målgrupper är främst Länsstyrelsen och Trafikverket, Region Nord. Resultaten kan även komma att användas av undersökare när en undersökningsplan för en arkeologisk förundersökning eller undersökning ska upprättas.

Genomförande

Inför utredningen har arkiv- och kartstudier genomförts. Historiska kartor, jordartskartor och kartor med äldre kustlinjer har studerats. Laserdata omarbetat till hillshade/terrängkuggning har studerats både före fältarbetet men även under fältarbetet ute i fält. Information från tidigare inventeringar i området har inskaffats, dels via Fornsök, men även via Skogsstyrelsens Skog och Historiainventeringar. Utöver detta har andra relevanta arkiv använts vid behov.

Hela utredningsområdet har fältinventerats. Arbetet har anpassats utefter topografi, markslag och bedömda fornlämningspotentialer. Fältarbetet har genomförts som en fördjupad fornminnesinventering och har följt den praxis som utarbetats av Riksantikvarieämbetet vad gäller registrering och bedömning av påträffade lämningar. Utöver detta har lämningar efter

kolframställning bedömts som fornlämningar då de antagits ha kopplingar till Robertsfors Bruk, detta enligt Länsstyrelsen i Västerbottens önskemål (se Förfrågningsunderlag).

Samtliga tidigare registreringar i KMR och registreringar i Skog och Historia som låg max 50 m utanför utredningsområdet besöktes och bedömdes utifrån nuvarande lagstiftning. Anvisningar om vika lämningar det rörde sig om tillhandahölls av Länsstyrelsen i Västerbotten (6 lämningar i KMR samt 4 st Skog och Historia-lämningar). Se tabell 1 och 2.

Lämnings	RAÄ-nr	Lämningstyp
L1939:971	Degerfors 77:1	Fångstgropssystem
L1939:640	Bygdeå 207:1	Bytomt/gårdstomt
L1939:670	Bygdeå 376:1	Boplatsgrop
L1939:651	Bygdeå 376:2	Boplatsgrop
L1939:929	Bygdeå 481:1	Kolningsanläggning
L1939:982	Bygdeå 481:2	Husgrund, historisk

Tabell 1. Sedan tidigare registrerade lämningar i KMR inom utredningsområdet samt inom 50 meters bufferten.

Objekt	Kommun	Sakord
118065	Vindeln	136 - Fångstgropssystem
300672	Vindeln	70 - Kemisk industri
300597	Robertsfors	73 - Kolningsanläggning
362262		73 - Kolningsanläggning

Tabell 2. Lämningar i Skog och Historiaregistret inom utredningsområdet samt inom 50 meters bufferten.

Utredningen följde de tänkta ledningsdragningarna som tillhandahållits, i shp-format, av Länsstyrelsen i Västerbotten. Korridorerna är 60 och 100 m breda.

Resultat

Norra alternativet (via Storsävarträsket och Lillsävarträsket)

Det norra ledningsalternativet börjar vid transformatorstationen utefter kraftledningen vid Norra stambanan mellan Hjuksnortträsket och Stor-Stensjön och avslutas inom den nybyggda vindkraftsparken, Högliden, vid Lövknösen. Utredningsområdet var på den här sträckan 60 m brett.

Totalt utefter sträckan hittades 8 lämningar inom utredningsområdet (nyfynd och reviderade). Av dessa bedömdes 2 som fornlämningar (fångstgrop och fångstgropssystem) resterande är övriga kulturhistoriska lämningar.

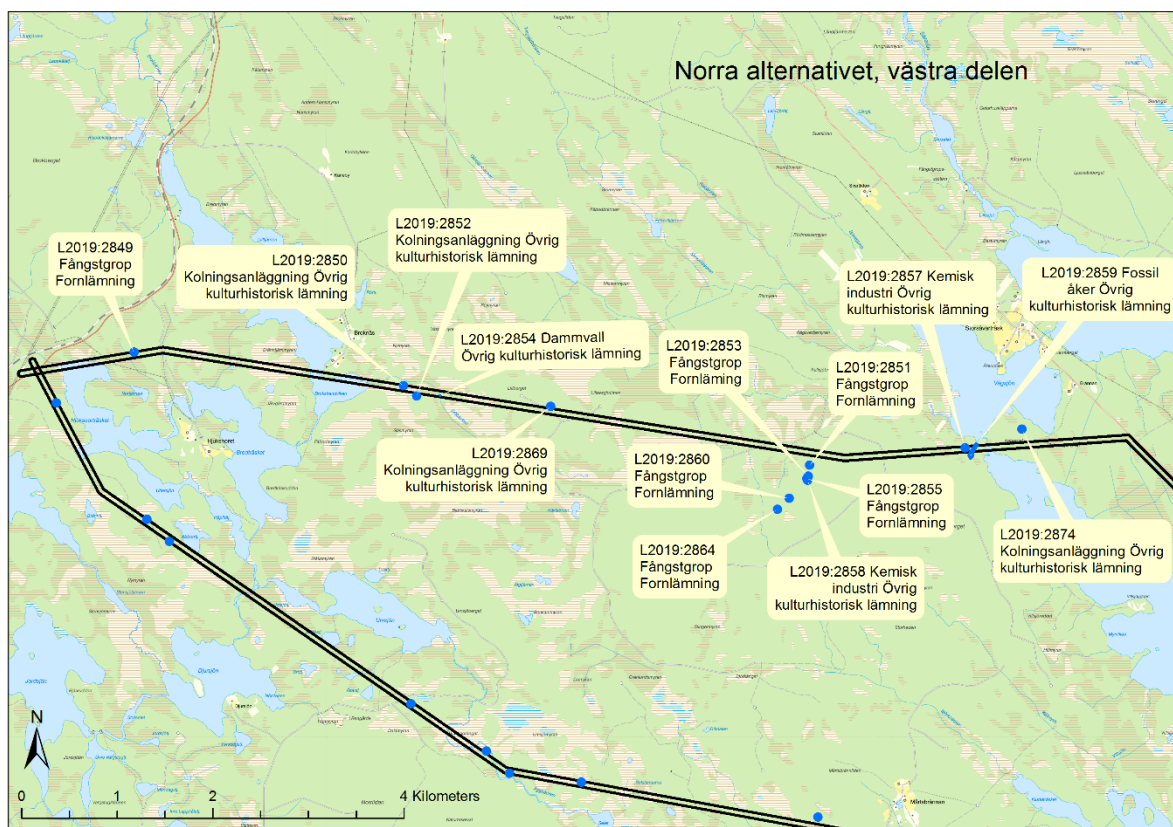

Bild 4. Lämningar inom utredningsområdet samt inom 50 m bufferten. Norra alternativet, västra delen.

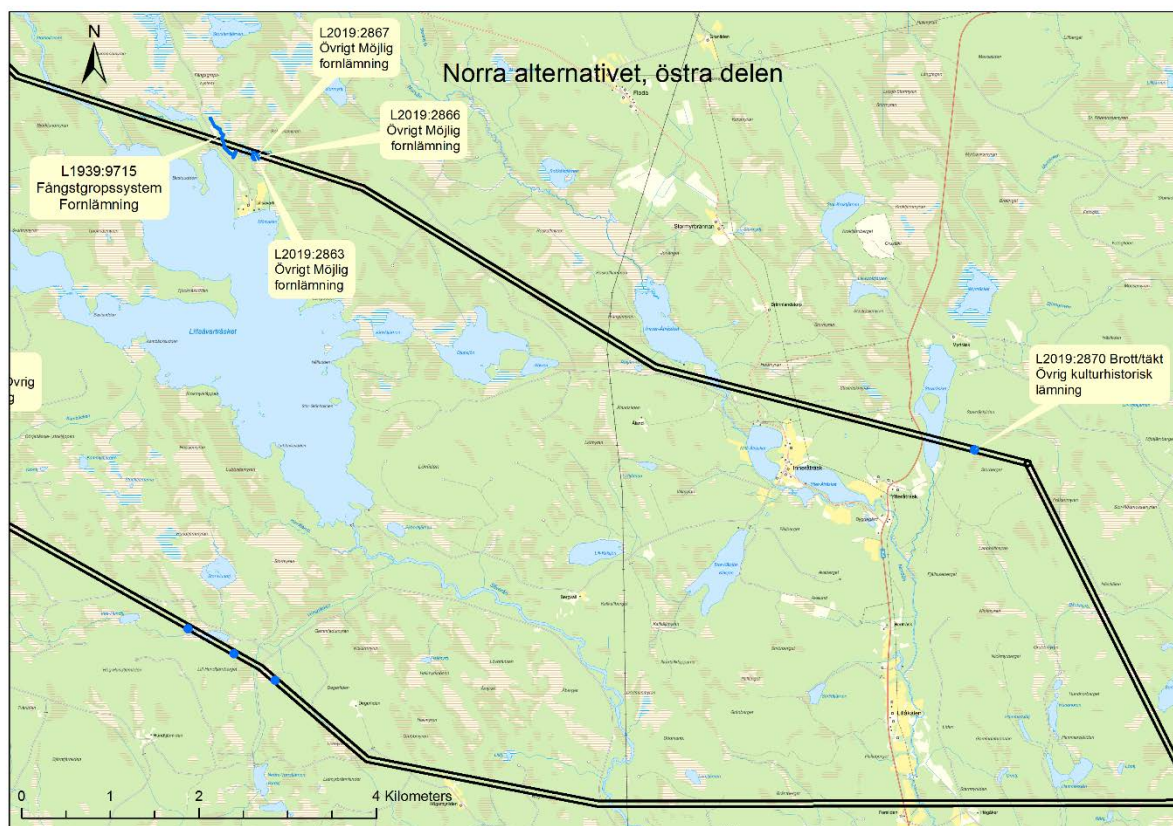

Bild 5. Lämningar inom utredningsområdet och 50 m bufferten. Norra alternativet, östra delen.

Utöver detta registrerades de fångstgropar och en tjärdal som ingick i Skog och Historia-registret (SoH), nr 1180652. Inprickningen i SoH låg inom utredningsområdet men resultatet blev att samtliga fångstgropar (5 st) och en tjärdal ligger utanför utredningsområdet.

Det totala antalet lämningar som registrerades i eller strax utanför utredningsområdet blev 18 st. Några av dessa ligger precis utanför utredningsområdet och några är lämningar som påträffats, på väg till eller från utredningsområdet.

Lämnings-nummer	Lämningstyp	Bedömning	Beskrivning
L2019:2849	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 2x1 m (Ö-V) och 0,9 m dj. Rektangulärt bottenplan, 1x0,6 m (Ö-V). Vall kring kanten, 1-1,5 m br och 0,1-0,3 m br.
L2019:2850	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Omgiven av stybbgropar.
L2019:2852	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 6 m diam. Kring kanten är en vall, 0,3-1,5 m br och 0,2-0,5 m h. Utanför vallen är fem stybbgropar, 1-3 m st och intill 0,5 m dj.
L2019:2869	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam omgiven av stybbgropar.
L2019:2851 SoH Vindel 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 4,5 m diam och 1 m dj. Rektangulärt bottenplan, 1,5x0,7 m (NV-SÖ). Ställvis vall kring kanten, intill 1,5 m br och intill 0,2 m h.
L2019:2853 SoH Vindel 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 4 m diam och 0,7 m dj. Runt bottenplan 2 m diam. Vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2855 SoH Vindel 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 3 m diam och 0,5 m dj. Närmast runt bottenplan, 1,5 m diam. Vall kring kanten, 1-1,5 m br och intill 0,3 m h.
L2019:2858 SoH Vindel 1180652	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, 11x7 m (NV-SÖ) bestående av en invändig grop i SÖ, 2,5 m diam och 0,6 m dj, omgiven av en vall, 1-3 m br och 0,1-0,4 m h. Öppning i NV och utanför denna är en ränna, 3 m l, 1 m br och 0,3m dj som slutar i en grop för uppsamlingskärl, 1,5x1 m och 0,4 m dj. Stybbgropar runt om.
L2019:2860 SoH Vindel 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 3,5x2,5 m (N-S), 0,9 m dj. Rektangulärt bottenplan, 2x1 m (N-S). Vall 1-1,5 m och intill 0,2 m h.
L2019:2864 SoH Vindel 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, oval, 4x3 m (NNÖ-SSV) och 0,4 m dj. Bottenplan, närmast runt,

			2,5 m diam, inrasat. Vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2857	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, oregelbunden, närmast rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 5 m diam och intill 0,6 m dj, kring kanten är en vall, utom i N, 2-3 m br och 0,7 m h. Öppning mot S. Utanför denna är en ränna, 4 m l (N-S), 0,7-0,5 m br och intill 0,3 m dj, otydlig i S. Rännan mynnar i en grop, 1x0,5 m (N-S) och 0,3 m dj.
L2019:2859	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	Myrodling, ca 150x22-40 m (NNÖ-SSV). Myrodlingen avgränsas med diken.
L2019:2874	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och 0,5 m h. Stybbgropar runt om.
L1939:9715 (Degerfors 77:1)	Fångstgropssystem	Fornlämning	Fångstgropssystem, ca 560 m l (NNV-SSÖ), bestående av minst 16 fångstgropar med ett inbördes avstånd av 15-80 m. Samtliga fångstgropar är runda, 2-4 m diam och 0,3-0,9 m dj. Tretton har runt bottenplan, 0,5-2 m diam och 3 har rektangulärt bottenplan, 0,7-1,5x 0,5. Alla har vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2867	Övrigt	Möjlig fornlämning	Stenröse, oklar funktion, 2,3x1 m och intill 0,6 m h, bestående av 0,1-0,4 m st stenar.
L2019:2866	Övrigt	Möjlig fornlämning	Stenröse, oklar funktion, 2,5x2 m (NNÖ-SSV) och intill 0,8 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar.
L2019:2863	Övrigt	Möjlig fornlämning	Inom området, ca 25x20 m (NÖ-SV), är fyra stenrösen med oklar funktion. Stenrösen är oregelbundna och 1-2 m st och 0,4-0,5 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar. Två av stenrösen är lagda mot jordfasta större stenar.
L2019:2870	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Täktgrop/provgrop, oregelbunden, närmast kvadratisk, 4x4 m och 1,5 m dj.

Tabell 3. Samtliga lämningar registrerade i KMR i och i anslutning till det Norra alternativet.

Utifrån förfrågningsunderlaget från Länsstyrelsen i Västerbotten fanns även kravet att de sedan tidigare kända lämningarna i KMR (Kulturmiljöregistret) upp till 50 m från utredningsområdesgränsen skulle revideras. För den här sträckan innebär det att Degerfors 77:1 (L1939:9715), fångstgropssystem, skulle revidera. Detta har gjorts och lämningens geometri har redigerats utifrån de idag synliga lämningarna.

Utefter sträckan finns ett område registrerat som Övrigt. Detta då det inte går att med säkerhet säga vad det är. Platsen består av en yta på 25x20 m där det finns fyra stenrösen med okänd funktion. SSÖ om detta område, i bufferten, ligger ytterligare två stenrösen med okänd funktion (se bilder i bilaga 3).

Södra alternativet (via Mårtsbrännan och Lillåkälen)

Det södra ledningsalternativet börjar även det vid transformatorstationen utefter kraftledningen vid Norra stambanan mellan Hjuksnorträsket och Stor-Stensjön och avslutas inom den nybyggda vindkraftsparken vid Lövknösen. Utredningsområdet var på den här sträckan 60 m brett.

Totalt utefter sträckan hittades 11 lämningar inom utredningsområdet (nyfynd och reviderade). Av dessa bedömdes 2 som fornlämningar (hård, fångstgrop) 8 är övriga kulturhistoriska lämningar och 1 är ej kulturhistorisk lämning.

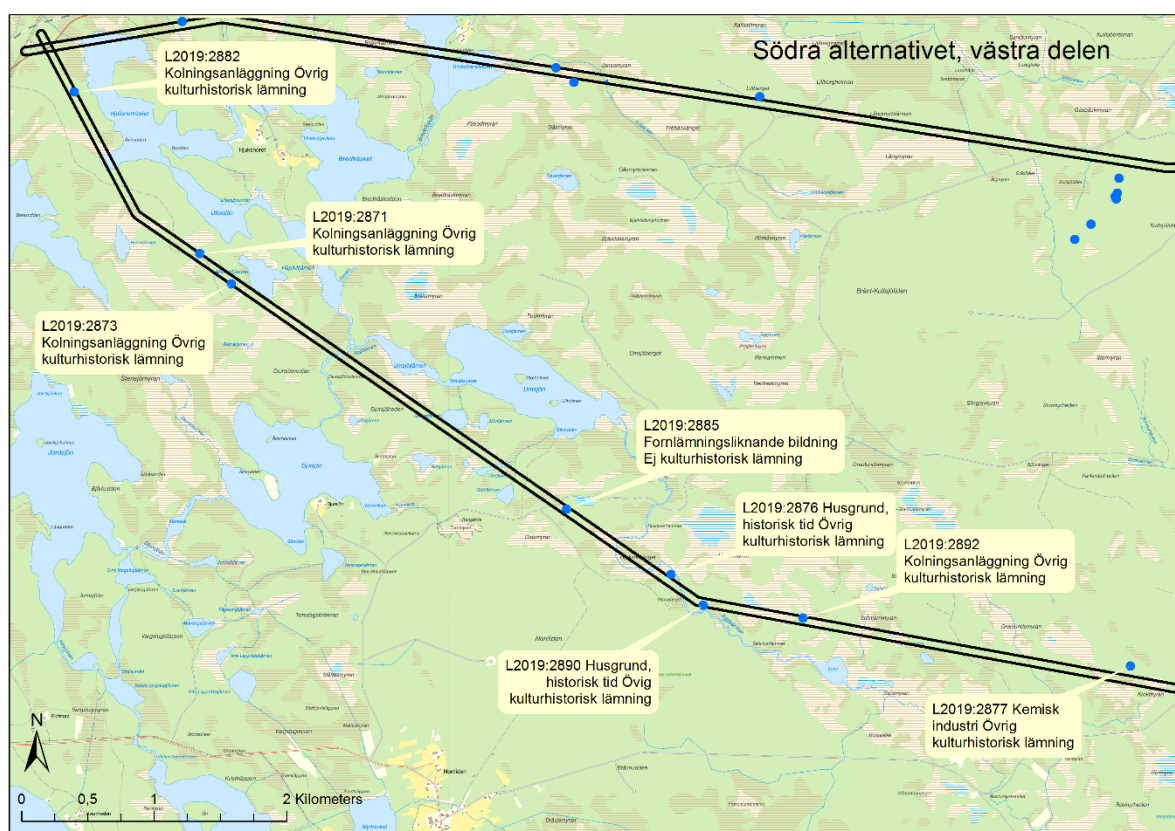

Bild 6. Lämningar inom utredningsområdet och 50 m bufferten. Södra alternativet, västra delen.

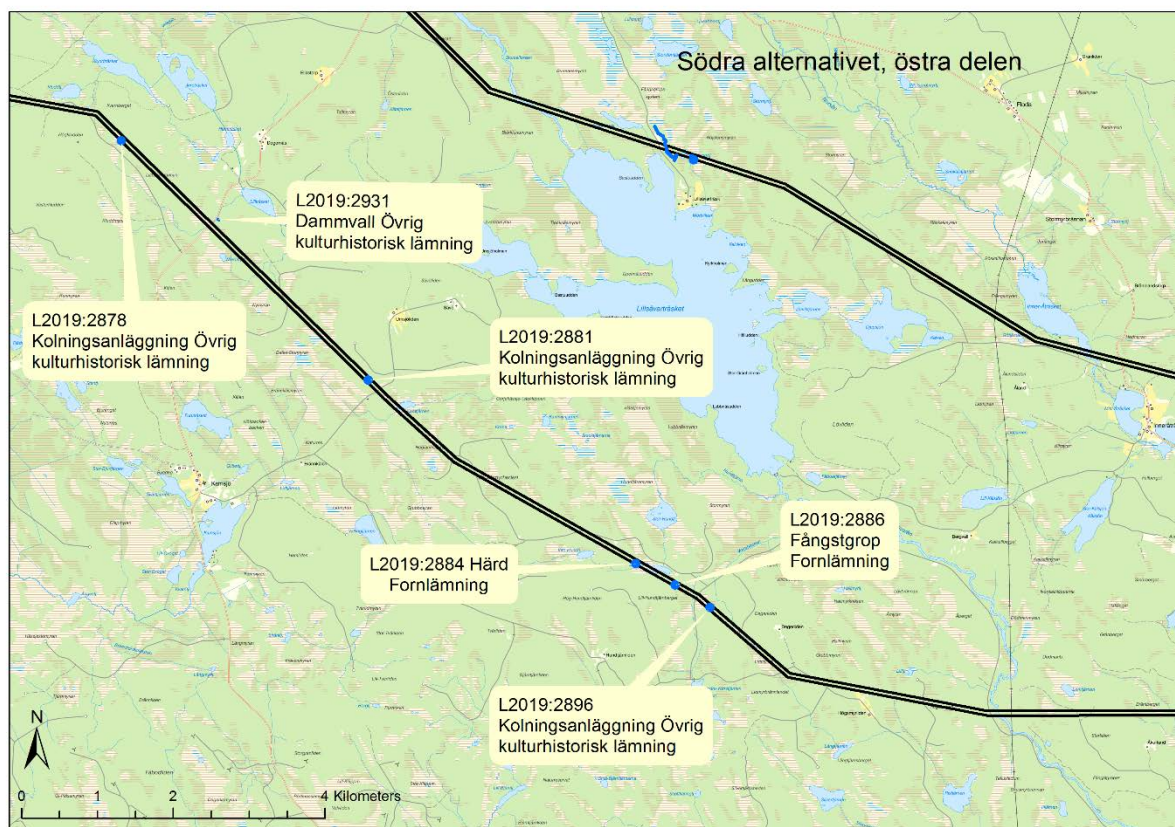

Bild 7. Lämningar inom utredningsområdet och 50 m bufferten. Södra alternativet, östra delen.

Utöver detta registrerades den Kemiska industrin (tjärdal) som fanns i Skog och Historia-registret (SoH), nr 3006721. Inprickningen i SoH låg inom den 50 m buffert som Länsstyrelsen beslutat om utanför utredningsområdet. Även den nyregistrering som gjordes hamnade inom bufferten.

Det totala antalet lämningar som registrerades i eller strax utanför utredningsområdet blev 14 st. Några av dessa ligger precis utanför utredningsområdet och några är lämningar som påträffats på väg till eller från utredningsområdet.

Lämnings-nummer	Lämningstyp	Bedömning	Beskrivning
L2019:2882	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,5 m h. Ränna runt om, 1 m br och 0,3-0,5 m dj. Brygga i N. På kolbotten är 2 ytterligare rester efter kolbottnar, en som är, 7 m diam och, 0,2 m h och en som är 4,5 m diam och intill 0,7 m h.
L2019:2871	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Kring kanten är en vall, 3-3,5 m br och intill 0,7 m h. Utanför vallen är ställvis en ränna, 1-2,5 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2873	Kolnings-anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och intill 0,2 m h. Omgiven av en vall, 1,5-3 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är ställvis en ränna, 1,5-2,5 m br och intill 0,5 m dj.

L2019:2885	Fornlämnings- liknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning	Fånstgropsliknande bildning, 2 m diam och 0,3-0,4m dj. Gropen saknar vall men har ett bra läge för fångstgropar.
L2019:2876	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Laduruin, troligen efter myrslätter, 4x4 m (Ö-V) och intill 2 m h, av intill 10 stockvarv. Inrasat tak, ingång i Ö. Två ristningar med årtalen 1876 och en ristning med året 1924 samt flera namn och initialer.
L2019:2890	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Ruin efter slätterlada, 4x4 m och 1,6 m h, bestående av 17 stockvarv. Öppning i S.
L2019:2892	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,1-0,2 m h. Runt kanten är 6 stybbgropar.
L2019:2877 SoH Vindeln 3006721	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 6 m diam och 0,8 m dj, kring kanten en vall, 2-3 m br och 0,3-1 m h. Utanför vällen är materialgropar, 5-6 m st och intill 0,5 m dj. Öppning mot SSV. Utanför denna är en ränna, 4 m l (NNÖ-SSV), 0,7-0,8 m br och 0,5 m dj. Rännan mynnar i en uppsamlingsgrop, 3x1,5 m (NNÖ-SSV) och 0,3-0,4 m dj.
L2019:2878	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och 0,1 m h. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och intill 0,4 m h.
L2019:2931	Dammvall	Övrig kulturhistorisk lämning	Dammvall, 9 m l (NV-SÖ), 2 m br och 1 m h av jord. Öppning mitt i dammvallen, 1,5 m br.
L2019:2881	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 7 m diam. Kring kanten är en vall, 1-2,5 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2884	Härd	Fornlämning	Härd?, otydlig, närmast oval, 1x0,8 m (NV-SÖ) och 0,05 m h, bestående av 4 synliga stenar, 0,1-0,2 m st samt övertorvade stenar i mitten. Vid provstick framkom rödbränd jord samt enstaka kolbitar.
L2019:2886	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 3x2,5 m (NV-SÖ) och 1 m dj. Rektangulärt bottenplan, 2x0,6 m (NV-SÖ). Omgiven av en vall, 1-2,5 m br och 0,1-0,3 m h
L2019:2896	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, närmast rund, 13 m diam och intill 0,5 m h. I kolbotten är 2 gropar, 1-2 m diam och 0,3-0,5 m dj. Ställvis stybbgropar runt om.

Tabell 4. Samtliga lämningar registrerade i KMR i och i anslutning till det Södra alternativet.

Inga tidigare registrerade lämningar i KMR fanns inom utredningsområdet eller 50 m bufferten på den här sträckan.

Gemensamma (med Skellefteå Kraft) sträckan mellan Lövknösen till Robertsfors

Den östliga sträckan, gemensam med Skellefteå Kraft, startar i den nya vindkraftparken (Högliden) vid Lövknösen och avslutas strax söder om Robertsfors. Utredningsområdet på den här sträckan var 100 m brett.

Totalt utefter sträckan hittades 24 lämningar inom utredningsområdet (nyfynd och reviderade). Av dessa bedömdes 16 som fornlämningar (kolbottnar, boplatsgropar) resterande är övriga kulturhistoriska lämningar. Enligt förfrågningsunderlaget för uppdraget anser Länsstyrelsen i Västerbottens län att de kolbottnar som kan antas ha med Robertsfors bruk att göra ska bedömas som fornlämning. Den skrivningen har lett till att 14 kolbottnar efter resmilor fått bedömningen fornlämning.

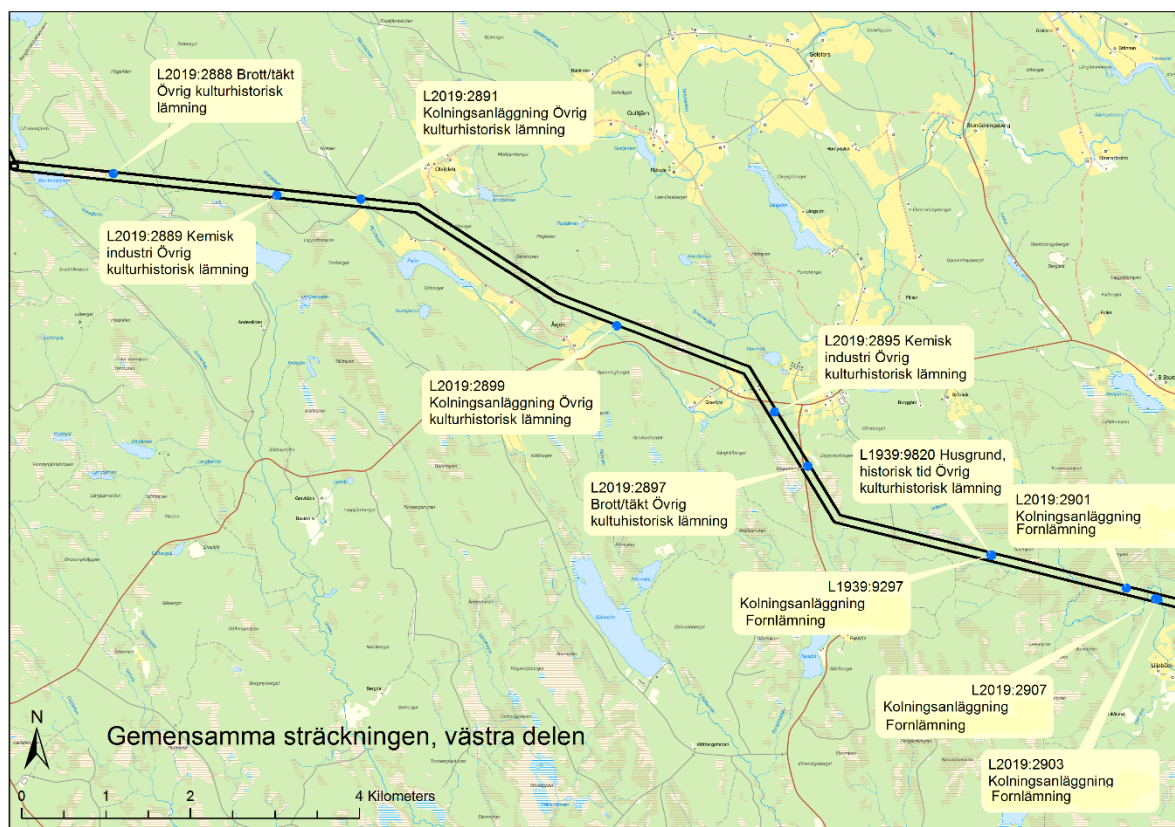

Bild 8. Lämningar inom utredningsområdet och 50 meters bufferten. Gemensamma sträckningen, västra delen.

Bild 9. Lämningar inom utredningsområdet och 50 meters bufferten. Gemensamma sträckningen, östra delen.

Utöver detta besöktes tips på 2 kolningsanläggningar som ingick i Skog och Historia-registret (SoH), nr 3005973 och 3622628. Detta ledde till 1 registrering av en kolningsanläggning (3005973) den andra kolbotten gick ej att återfinna inom utredningsområdet eller bufferten.

Det totala antalet lämningar som registrerades i eller strax utanför utredningsområdet blev 34 st. Några av dessa ligger precis utanför utredningsområdet och några är lämningar som påträffat, på väg till eller från utredningsområdet.

Lämningsnumm er	Lämningstyp	Bedömning	Beskrivning
L2019:2888	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Provgrop/täktgrop, 3,5x2 m (ÖNÖ-VSV) och intill 0,6 m dj. Gropens kanter är tvära.
L2019:2889	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjårdal, rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 4 m diam och 0,2-0,5 m dj, gropen är omgiven av en vall, 1-1,5 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är stybbgropar. Öppning mot Ö. Utanför denna är en ränna, 3 m l (Ö-V), 0,4-1 m br och 0,3-0,5 m dj. Rännan mynnar i en grop, 1x0,8 m (Ö-V) och 0,2-0,5 m dj.

L2019:2891	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och 0,1 m h. Vall i S del, 0,7-1,3 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2899 SoH Bygdeå 3622628	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och 0,2-0,5 m h. Stybbgropar runt om, 1 m br och 0,5 m dj.
L2019:2895	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, rund, 10 m diam, bestående av en invändig grop, 4,5 m diam och 0,5 m dj, kring kanten är en vall, 1-2 m br och 0,1-0,7 m h. Öppning mot V. Utanför denna är en ränna, 3 m l (Ö-V), 0,6-1 m br och 0,1-0,3Provgrop/täktgrop, oregelbunden, närmast rund, 3 m diam och 0,7 m dj. m dj. Rännan mynnar i en grop, 1,5x2 m (N-S) och 0,7 m dj.
L2019:2897	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Provgrop/täktgrop, oregelbunden, närmast rund, 3 m diam och 0,7 m dj.
L1939:9820 (Bygdeå 481:2)	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Husgrund, bestående av ett spismursröse, 1,9x0,9 m (Ö-V) och 0,2-0,5 m h av 0,3-0,6 m st kallmurade naturstenar. Murat mot flyttblock, 4x4 m och 2,5 m h.
L1939:9297 (Bygdeå 481:1)	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,4 m h. Ränna runt om 0,5-0,7 m br och 0,1-0,3 m dj.
L2019:2901	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 7 m diam. Kring kanten är en vall, 2,5-3 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2907	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och intill 0,5 m h. Omgiven av en ränna, 1-1,5 m br och intill 0,5m dj. Kolbottnen utgrävd i NV del.
L2019:2903	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 9 m diam och 0,4 m h. Omgiven av en vall, 2-3 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är en ränna, 1-2 m br och 0,3-0,6 m dj.
L2019:2909	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och 0,5 m dj.
L2019:2927	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-3 m br och intill 0,6 m dj.
L2019:2925	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och 0,3-0,4 m h. Utanför vallen är stybbgropar, 2-4 m st och intill 0,6 m dj.

L2019:2924	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och intill 0,5 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-3 m br och intill 0,7 m dj.
L2019:2922	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och intill 0,4 m h. Stybbgropar på och omkring kolbotten, 2-7 m st och intill 1 m dj.
L2019:2929	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, otydlig, rund, 8 m diam. Vall i S, 2-3 m br och intill 0,5 m h. Ställvis omgiven av en otydlig ränna, 2-3 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2941	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,2 m diam och 0,3 m dj. Omgiven av uppluckade stenar.
L1939:6515 (Bygdeå 376:2)	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, oval, 2x1,2 m och 0,3 m dj. Omgiven av en vall, 0,3-0,8 m br och 0,1-0,2 m h. Delvis övermossad.
L2019:2942	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,5 m diam och 0,6 m dj. Omgiven av en vall av sten, 1-1,5 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2906	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3 m h. Ränna runt om, 1-2 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2916	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,4 m h. Omgiven av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2911	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och intill 0,7 m dj.
L2019:2926	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2914	Kolnings- anläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3-0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-2 m br och intill 0,6 m dj.
L2019:2915	Kolnings- anläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 9 m diam. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och 0,3-0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-2,5 m br, intill 0,5 m dj.
L2019:2939	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,5 m diam och 0,4 m dj. Kring gropan är en antydning till vall, 1 m br och intill 0,1 m h.
L2019:2940	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, oval, 2x1,5 m (NNV-SSÖ) och 0,3 m dj. Omgiven av en vall av sten, 0,5-1 m br och 0,1-0,2 m h.
L1939:6705 (Bygdeå 376:1)	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1 m diam och 0,4 m dj. Omgiven av en vall, 1,2 m br och 0,2 m h. Delvis övertorvad.

L1939:6403 (Bygdeå 207:1)	Bytomt/gårdstomt	Övrig kulturhistorisk lämning	Gårdstomt, ca 100x50 m (NV-SÖ), bestående av minst 2 husgrunder efter boningshus och 1 intakt jordkällare. Husgrund, bestående av 1 spismursrest, 5x5 m och 1,2 m h av murad natursten. Husgrund, 10x7 m (NNV-SSÖ) och 0,2 m dj, bestående av syllstensrad, 0,3 m br. Spismursrest, 3x3 m och 0,5 m h av murad natursten.
L2019:2912	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2 m h. Omgiven av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2917	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,5 m h. Omgärdas av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,3 m dj.
L2019:2918	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,4 m h. Ställvis omgiven av ränna, 1-1,5 m br och 0,3 m dj, och stybbgropar.
L2019:2937	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	Myrodling, ca 450x250 m (NV-SÖ), bestående av en igenplanterad plan odlingsyta.

Tabell 5. Samtliga lämningar registrerade i KMR i och i anslutning till den gemensamma sträckningen..

Utifrån förfrågningsunderlaget från Länsstyrelsen i Västerbotten fanns även kravet att det sedan tidigare kända lämningarna i KMR (Kulturmiljöregistret) upp till 50 m från utredningsområdesgränsen skulle revideras. För den här sträckan innebar det att Bygdeå 207:1, Bygdeå 376:1-2 (se bilder i bilaga 3) och Bygdeå 481:1-2 skulle revideras. Detta har gjorts och lämningarnas beskrivningar och geometrier har uppdaterats i KMR.

Ytterligare åtgärder

Utifrån de lämningar som hittades i utredningen och de som sedan tidigare var kända inom utredningsområdet och 50 m bufferten så finns det endast ett ställe där Jamtli föreslår ytterligare utredning i form av utredningsgrävning (steg 2).

Den platsen är vid Inneråträsk där kraftledningen kommer att passera över Selet. På den platsen finns en äldre kustlinje och en sedan tidigare registrerad boplatz ligger ca 500 m söder därom. Platsen är ett bra boplatzläge med tanke på den sandiga och väl-dränerade marken i kombination med kustlinjen och tidigare kända boplatser. Vid okulär besiktning gick det inte att se något som indikerade en boplatz.

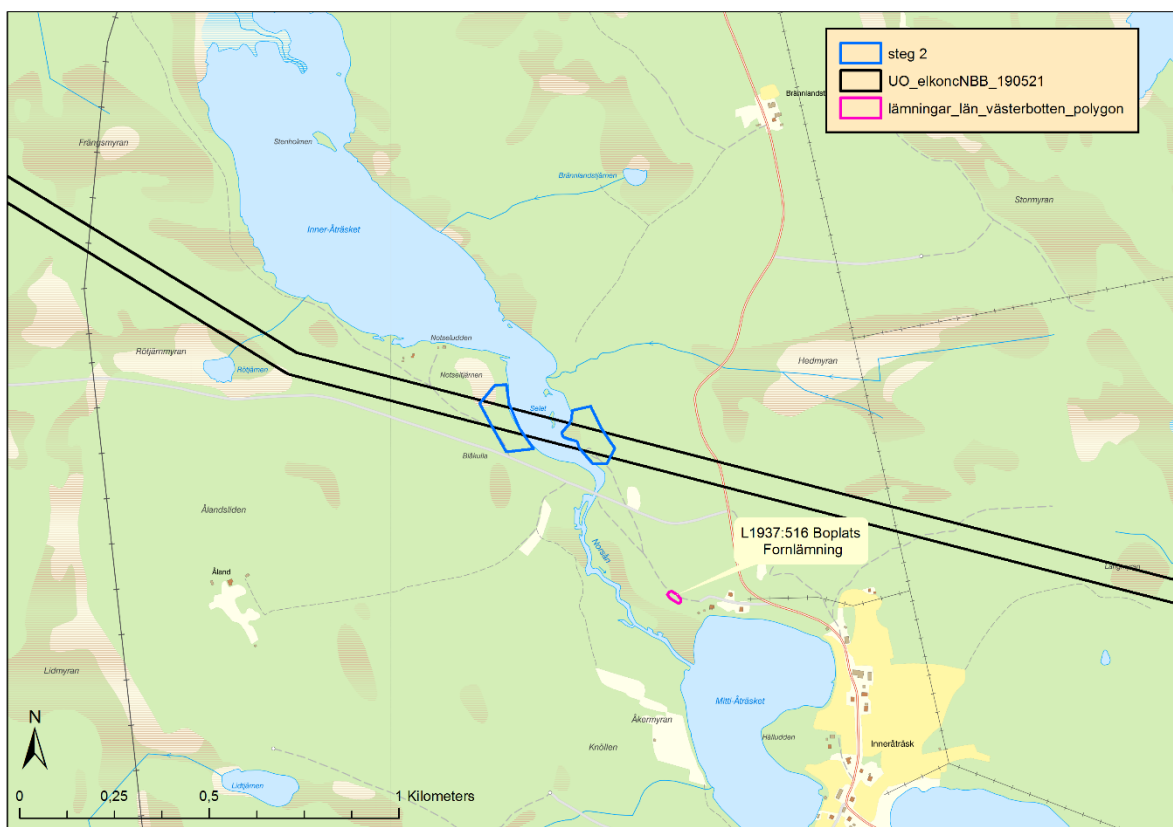

Bild 10. Förslag på fortsatt utredning markerat med blå avgränsningslinje.

Då det i övrigt inte finns några yttäckande stora lämningar utefter sträckningen av kraftledningen så anser inte Jamtli att det föreligger någon anledning till ytterligare utredning för resterande lämningar eller lägen. Det bör gå att ta den hänsyn som behövs gentemot lämningarna genom att planera var stolparna ska stå.

De lämningar som bedömts som möjliga fornlämningar L2019:2863, 2866 och 2867, lämningstyp Övrigt, är till ytan inte så stora att det ska föranleda ytterligare åtgärder om det inte är så att det måste placeras en stolpe exakt på dessa platser.

Utifrån dessa förslag är det upp till Länsstyrelsen i Västerbotten att avgöra om det finns skäl nog för ytterligare utredning av vissa delar inom utredningsområdet.

Grundläggande arkeologiska tolkningar

De lämningar som framkom i utredningen kompletterar de lämningar som redan finns registrerade i KMR inom området. Lämningstyperna var de förmodade. Kolbottnar och fångstgropar är de vanligaste lämningarna i området sedan tidigare och vårt resultat bekräftar detta.

Med stöd av Länsstyrelsen i Västerbottens formulering i förfrågningsunderlaget har vi antagit att de kolbottnar efter resmilor som ligger öster om Åkullsjön med största sannolikhet har koppling till bruket och då bedömt dessa som fornlämningar. Det är 16 kolbottnar som fått den bedömningen. Övriga kolningsanläggningar har fått den rekommenderade bedömningen Övrig kulturhistorisk lämning.

Värdering av måluppfyllelsen i relation till undersökningsplanen

Då målet med utredningen var att ta reda på om fornlämningar berörs av byggandet av kraftledningen måste det anses att måluppfyllnad är hög då detta har gjorts.

Sammanfattning

Trafikverket, Region Nord planerar att ansöka elkoncession för en ny matarledning mellan stambanan genom norra Norrland och österut till den tänkta placeringen för Norrbottenbanan. Och i samband med detta beslutade Länsstyrelsen i Västerbotten (431-2860-2019) att en arkeologisk utredning, steg 1 skulle genomföras.

Utredningsområdet var totalt ca 715 ha stort och bestod i väster av två ledningsgator, som från Lövkönsen och Stor Vorr-tjärnen gick ihop till en, som utgjordes av tänkta möjliga dragningar av matarledningen. Mellan de två yttersta punkterna var det lite drygt 6 mil och utredningsområdet sträckte sig mellan Hjuksnoret, ca 14 km norr om Hällnäs, Vindelns kommun, till en punkt strax söder om Robertsfors tätort, Robertsfors kommun.

Den del som ligger öster om Lövkönsen har utretts i en bredd av 100 m medan övrigt utretts i en bredd av 60 m. Den västligaste punkten ligger på ca 250 m över havet och stora delar av utredningsområdet ligger ovanför äldre kustlinjer.

Totalt registrerades och reviderades 67 lokaler med lämningar. Av dessa bedömdes 33 vara fornlämningar, 3 möjliga fornlämningar, 1 ej kulturhistorisk lämning och övriga 30 lokaler bedömdes som övriga kulturhistoriska lämningar. Huvuddelen av lämningarna är kolningsanläggningar i form av kolbottnar efter resmilor men det finns även bland annat boplatsgropar, fångstgropar och tjärdalar representerade i materialet.

Jamtli pekar ut en plats där det finns behov för en eventuell ytterligare utredning om placeringen av stolpar föranleder detta. Platsen ligger vid Inneråträsk där ledningen passerar över Selet och där finns en äldre kustlinje och det finns en boplats registrerad i närområdet men vid utredningen hittades inga spår efter en stenåldersboplats.

Litteraturförteckning

Arkeologisk tilläggsutredning 2018, steg 1, inför nybyggande av Norrbotniabanan, sträckan Bygdeå – Skellefteå. Bygdeå, Nysätra, Lövångers, Bureå och Skellefteå socknar, Robertsfors och Skellefteå kommuner, Västerbottens län. Landskapsarkeologernas rapportserie 2018:4

Arkeologisk utredning, steg 1, inför nybyggande av Norrbotniabanan, sträckan Bygdeå – Skellefteå, 2017. Bygdeå, Nysätra, Lövångers och Bureå socknar samt Skellefteå socken och stad, Robertsfors och Skellefteå kommuner, Västerbottens län. Landskapsarkeologernas rapportserie 2018:1.

Britta Wennstedt Edvinger & David Loeffler. *Arkeologisk utredning och MKKB inför en planerad vindpark vid Högaliden, Sävars socken, Västerbotten, Umeå kommun, Västerbottens län. Arkeologacentrum AB rapportserie 2009:34.*

Bilagor

Bilaga 1 Lämningar

Samtliga lämningar som registrerats eller reviderats i KMR i nummerordning.

Lämningsnummer	Lämningstyp	Bedömning	Beskrivning
L1939:6403 (Bygdeå 207:1)	Bytomt/gårdstomt	Övrig kulturhistorisk lämning	Gårdstomt, ca 100x50 m (NV-SÖ), bestående av minst 2 husgrunder efter boningshus och 1 intakt jordkällare. Husgrund, bestående av 1 spismursrest, 5x5 m och 1,2 m h av murad natursten. Husgrund, 10x7 m (NNV-SSÖ) och 0,2 m dj, bestående av syllstensrad, 0,3 m br. Spismursrest, 3x3 m och 0,5 m h av murad natursten.
L1939:6515 (Bygdeå 376:2)	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, oval, 2x1,2 m och 0,3 m dj. Omgiven av en vall, 0,3-0,8 m br och 0,1-0,2 m h. Delvis övermossad.
L1939:6705 (Bygdeå 376:1)	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1 m diam och 0,4 m dj. Omgiven av en vall, 1,2 m br och 0,2 m h. Delvis övertorvad.
L1939:9297 (Bygdeå 481:1)	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,4 m h. Ränna runt om 0,5-0,7 m br och 0,1-0,3 m dj.
L1939:9715 (Degerfors 77:1)	Fångstgropssystem	Fornlämning	Fångstgropssystem, ca 560 m l (NNV-SSÖ), bestående av minst 16 fångstgropar med ett inbördes avstånd av 15-80 m. Samtliga fångstgropar är runda, 2-4 m diam och 0,3-0,9 m dj. Tretton har runt bottenplan, 0,5-2 m diam och 3 har rektangulärt bottenplan, 0,7-1,5x 0,5. Alla har vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L1939:9820 (Bygdeå 481:2)	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Husgrund, bestående av ett spismursröse, 1,9x0,9 m (Ö-V) och 0,2-0,5 m h av 0,3-0,6 m st kallmurade naturstenar. Murat mot flyttblock, 4x4 m och 2,5 m h.

L2019:2849	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 2x1 m (Ö-V) och 0,9 m dj. Rektangulärt bottenplan, 1x0,6 m (Ö-V). Vall kring kanten, 1-1,5 m br och 0,1-0,3 m br.
L2019:2850	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Omgiven av stybbgropar.
L2019:2851 SoH Vindeln 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 4,5 m diam och 1 m dj. Rektangulärt bottenplan, 1,5x0,7 m (NV-SÖ). Ställvis vall kring kanten, intill 1,5 m br och intill 0,2 m h.
L2019:2852	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 6 m diam. Kring kanten är en vall, 0,3-1,5 m br och 0,2-0,5 m h. Utanför vallen är fem stybbgropar, 1-3 m st och intill 0,5 m dj.
L2019:2853 SoH Vindeln 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 4 m diam och 0,7 m dj. Runt bottenplan 2 m diam. Vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2855 SoH Vindeln 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rund, 3 m diam och 0,5 m dj. Närmast runt bottenplan, 1,5 m diam. Vall kring kanten, 1-1,5 m br och intill 0,3 m h.
L2019:2857	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, oregelbunden, närmast rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 5 m diam och intill 0,6 m dj, kring kanten är en vall, utom i N, 2-3 m br och 0,7 m h. Öppning mot S. Utanför denna är en ränna, 4 m l (N-S), 0,7-0,5 m br och intill 0,3 m dj, otydlig i S. Rännan mynnar i en grop, 1x0,5 m (N-S) och 0,3 m dj.
L2019:2858 SoH Vindeln 1180652	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, 11x7 m (NV-SÖ) bestående av en invändig grop i SÖ, 2,5 m diam och 0,6 m dj, omgiven av en vall, 1-3 m br och 0,1-0,4 m h. Öppning i NV och utanför denna är en ränna, 3 m l, 1 m br och 0,3m dj som slutar i en grop för uppsamlingskärl, 1,5x1 m och 0,4 m dj. Stybbgropar runt om.
L2019:2859	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	Myrodling, ca 150x22-40 m (NNÖ-SSV). Myrodlingen avgränsas med diken.

L2019:2860 SoH Vindeln 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 3,5x2,5 m (N-S), 0,9 m dj. Rektangulärt bottenplan, 2x1 m (N-S). Vall 1-1,5 m och intill 0,2 m h.
L2019:2863	Övrigt	Möjlig fornlämning	Inom området, ca 25x20 m (NÖ-SV), är fyra stenrösen med oklar funktion. Stenrösen är oregelbundna och 1-2 m st och 0,4-0,5 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar. Två av stenrösen är lagda mot jordfasta större stenar.
L2019:2864 SoH Vindeln 1180652	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, oval, 4x3 m (NNÖ-SSV) och 0,4 m dj. Bottenplan, närmast runt, 2,5 m diam, inrasat. Vall kring kanten, 1-2 m br och 0,1-0,3 m h.
L2019:2866	Övrigt	Möjlig fornlämning	Stenröse, oklar funktion, 2,5x2 m (NNÖ-SSV) och intill 0,8 m h, bestående av 0,1-0,5 m st stenar.
L2019:2867	Övrigt	Möjlig fornlämning	Stenröse, oklar funktion, 2,3x1 m och intill 0,6 m h, bestående av 0,1-0,4 m st stenar.
L2019:2869	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam omgiven av stybbgropar.
L2019:2870	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Täktgrop/provgrop, oregelbunden, närmast kvadratisk, 4x4 m och 1,5 m dj.
L2019:2871	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Kring kanten är en vall, 3-3,5 m br och intill 0,7 m h. Utanför vallen är ställvis en ränna, 1-2,5 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2873	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och intill 0,2 m h. Omgiven av en vall, 1,5-3 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är ställvis en ränna, 1,5-2,5 m br och intill 0,5 m dj.
L2019:2874	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och 0,5 m h. Stybbgropar runt om.
L2019:2876	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Laduruin, troligen efter myrslätter, 4x4 m (Ö-V) och intill 2 m h, av intill 10 stockvarv. Inrasat tak, ingång i Ö. Två ristningar med årtalen 1876 och en ristning med året 1876

			1924 samt flera namn och initialer.
L2019:2877 SoH Vindeln 3006721	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 6 m diam och 0,8 m dj, kring kanten en vall, 2-3 m br och 0,3-1 m h. Utanför vallen är materialgropar, 5-6 m st och intill 0,5 m dj. Öppning mot SSV. Utanför denna är en ränna, 4 m l (NNÖ-SSV), 0,7-0,8 m br och 0,5 m dj. Rännan mynnar i en uppsamlingsgrop, 3x1,5 m (NNÖ-SSV) och 0,3-0,4 m dj.
L2019:2878	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och 0,1 m h. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och intill 0,4 m h.
L2019:2881	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 7 m diam. Kring kanten är en vall, 1-2,5 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2882	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,5 m h. Ränna runt om, 1 m br och 0,3-0,5 m dj. Brygga i N. På kolbotten är 2 ytterligare rester efter kolbottnar, en som är, 7 m diam och, 0,2 m h och en som är 4,5 m diam och intill 0,7 m h.
L2019:2884	Härd	Fornlämning	Härd?, otydlig, närmast oval, 1x0,8 m (NV-SÖ) och 0,05 m h, bestående av 4 synliga stenar, 0,1-0,2 m st samt övertorvade stenar i mitten. Vid provstick framkom rödbränd jord samt enstaka kolbitar.
L2019:2885	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning	Fånstgropsliknande bildning, 2 m diam och 0,3-0,4 m dj. Gropen saknar vall men har ett bra läge för fångstgropar.
L2019:2886	Fångstgrop	Fornlämning	Fångstgrop, rektangulär, 3x2,5 m (NV-SÖ) och 1 m dj. Rektangulärt bottenplan, 2x0,6 m (NV-SÖ). Omgiven av en vall, 1-2,5 m br och 0,1-0,3 m h
L2019:2888	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Provgrop/täktgrop, 3,5x2 m (ÖNÖ-VSV) och intill 0,6 m dj. Gropens kanter är tvära.

L2019:2889	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, rund, 9 m diam, bestående av en invändig grop, 4 m diam och 0,2-0,5 m dj, gropan är omgiven av en vall, 1-1,5 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är stybbgropar. Öppning mot Ö. Utanför denna är en ränna, 3 m l (Ö-V), 0,4-1 m br och 0,3-0,5 m dj. Rännan mynnar i en grop, 1x0,8 m (Ö-V) och 0,2-0,5 m dj.
L2019:2890	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Ruin efter slätterlada, 4x4 m och 1,6 m h, bestående av 17 stockvarv. Öppning i S.
L2019:2891	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 8 m diam och 0,1 m h. Vall i S del, 0,7-1,3 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2892	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,1-0,2 m h. Runt kanten är 6 stybbgropar.
L2019:2895	Kemisk industri	Övrig kulturhistorisk lämning	Tjärdal, rund, 10 m diam, bestående av en invändig grop, 4,5 m diam och 0,5 m dj, kring kanten är en vall, 1-2 m br och 0,1-0,7 m h. Öppning mot V. Utanför denna är en ränna, 3 m l (Ö-V), 0,6-1 m br och 0,1-0,3 m dj. Provgrop/täktgrop, oregelbunden, närmast rund, 3 m diam och 0,7 m dj. Rännan mynnar i en grop, 1,5x2 m (N-S) och 0,7 m dj.
L2019:2896	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, närmast rund, 13 m diam och intill 0,5 m h. I kolbotten är 2 gropar, 1-2 m diam och 0,3-0,5 m dj. Ställvis stybbgropar runt om.
L2019:2897	Brott/Täkt	Övrig kulturhistorisk lämning	Provgrop/täktgrop, oregelbunden, närmast rund, 3 m diam och 0,7 m dj.
L2019:2899 SoH Bygdeå 3622628	Kolningsanläggning	Övrig kulturhistorisk lämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och 0,2-0,5 m h. Stybbgropar runt om, 1 m br och 0,5 m dj.
L2019:2901	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 7 m diam. Kring kanten är en vall, 2,5-3 m br och 0,2-0,3 m h.
L2019:2903	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 9 m diam och 0,4 m h. Omgiven av en vall, 2-3 m br och 0,3-0,5 m h. Utanför vallen är en ränna, 1-2 m br och 0,3-0,6 m dj.

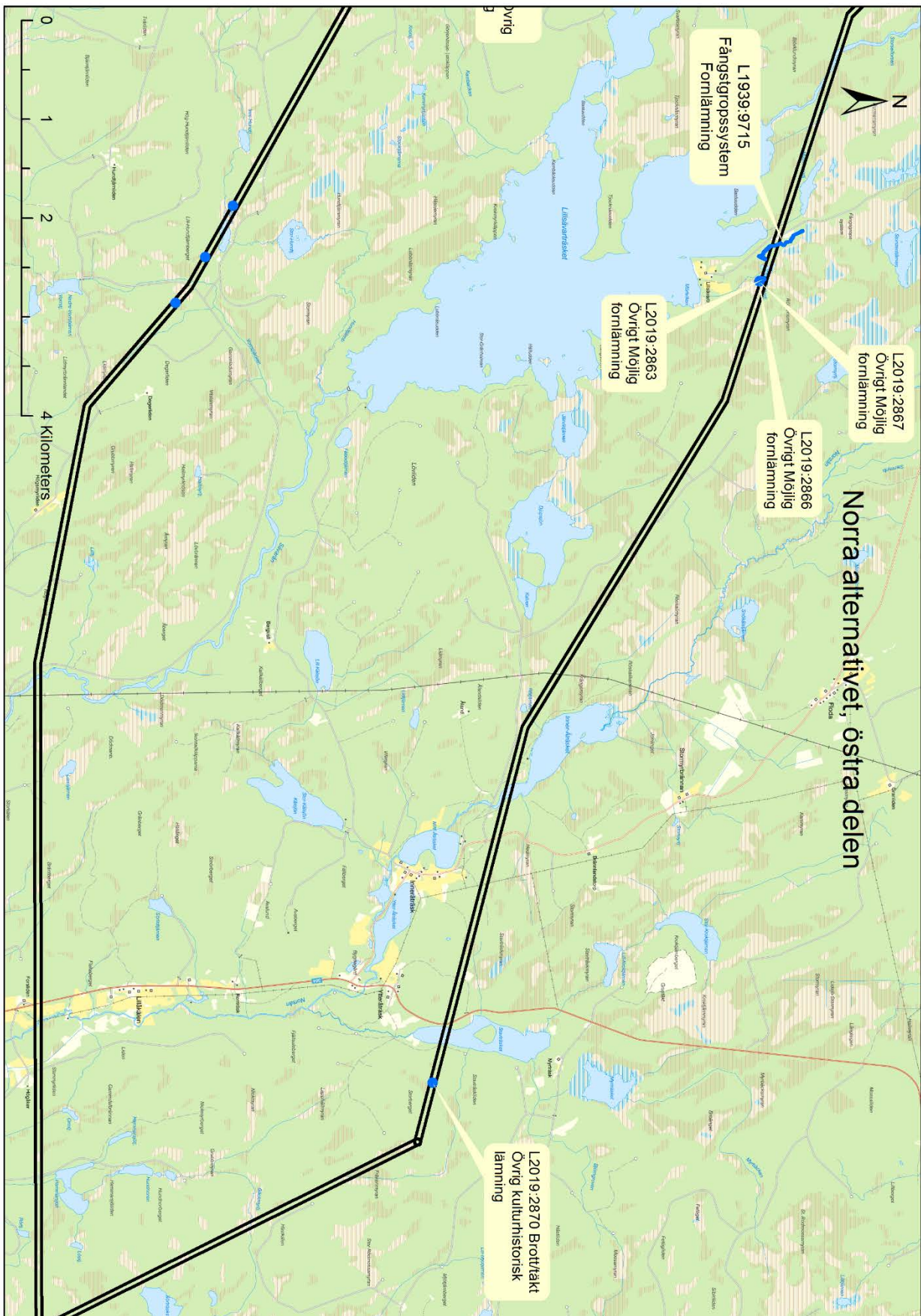
L2019:2906	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3 m h. Ränna runt om, 1-2 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2907	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och intill 0,5 m h. Omgiven av en ränna, 1-1,5 m br och intill 0,5m dj. Kolbotten utgrävd i NV del.
L2019:2909	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och 0,5 m dj.
L2019:2911	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och intill 0,7 m dj.
L2019:2912	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2 m h. Omgiven av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2914	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och 0,3-0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-2 m br och intill 0,6 m dj.
L2019:2915	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 9 m diam. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och 0,3-0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-2,5 m br, intill 0,5 m dj.
L2019:2916	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,4 m h. Omgiven av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2917	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,5 m h. Omgärdas av ränna, 1-2 m br och 0,2-0,3 m dj.
L2019:2918	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 14 m diam och 0,2-0,4 m h. Ställvis omgiven av ränna, 1-1,5 m br och 0,3 m dj, och stybbgropar.
L2019:2922	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 10 m diam och intill 0,4 m h. Stybbgropar på och omkring kolbotten, 2-7 m st och intill 1 m dj.
L2019:2924	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 12 m diam och intill 0,5 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1-3 m br och intill 0,7 m dj.
L2019:2925	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 8 m diam. Kring kanten är en vall, 2-3 m br och 0,3-0,4 m h. Utanför

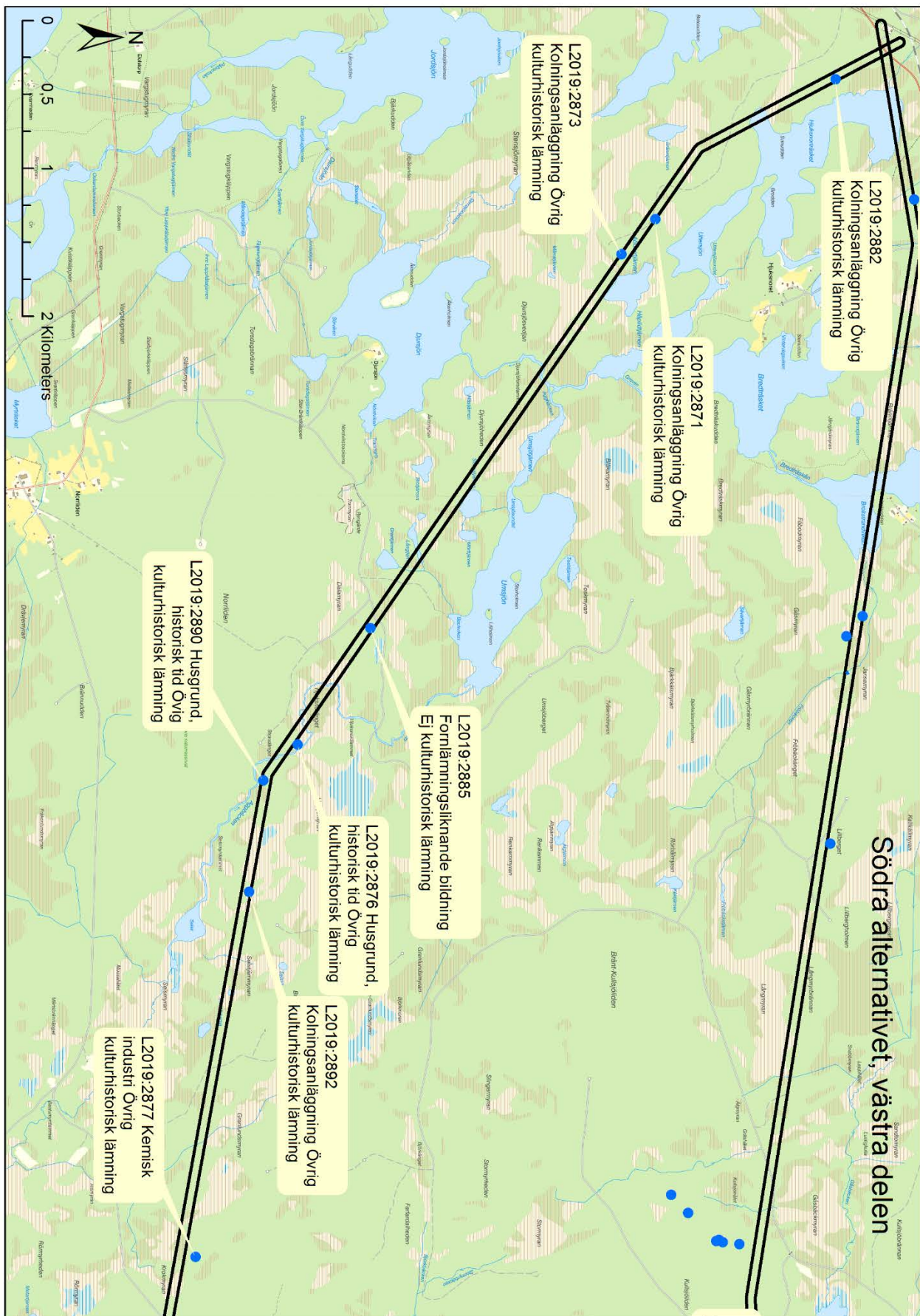
			vallen är stybbgropar, 2-4 m st och intill 0,6 m dj.
L2019:2926	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,3 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-2 m br och 0,3-0,5 m dj.
L2019:2927	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, rund, 13 m diam och intill 0,4 m h. Ställvis omgiven av en ränna, 1,5-3 m br och intill 0,6 m dj.
L2019:2929	Kolningsanläggning	Fornlämning	Kolbotten, otydlig, rund, 8 m diam. Vall i S, 2-3 m br och intill 0,5 m h. Ställvis omgiven av en otydlig ränna, 2-3 m br och 0,2-0,4 m dj.
L2019:2931	Dammvall	Övrig kulturhistorisk lämning	Dammvall, 9 m l (NV-SÖ), 2 m br och 1 m h av jord. Öppning mitt i dammvallen, 1,5 m br.
L2019:2937	Fossil åker	Övrig kulturhistorisk lämning	Myroddling, ca 450x250 m (NV-SÖ), bestående av en igenplanterad plan odlingsyta.
L2019:2939	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,5 m diam och 0,4 m dj. Kring gropen är en antydning till vall, 1 m br och intill 0,1 m h.
L2019:2940	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, oval, 2x1,5 m (NNV-SSÖ) och 0,3 m dj. Omgiven av en vall av sten, 0,5-1 m br och 0,1-0,2 m h.
L2019:2941	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,2 m diam och 0,3 m dj. Omgiven av upplockade stenar.
L2019:2942	Boplatsgrop	Fornlämning	Boplatsgrop, rund, 1,5 m diam och 0,6 m dj. Omgiven av en vall av sten, 1-1,5 m br och 0,1-0,3 m h.

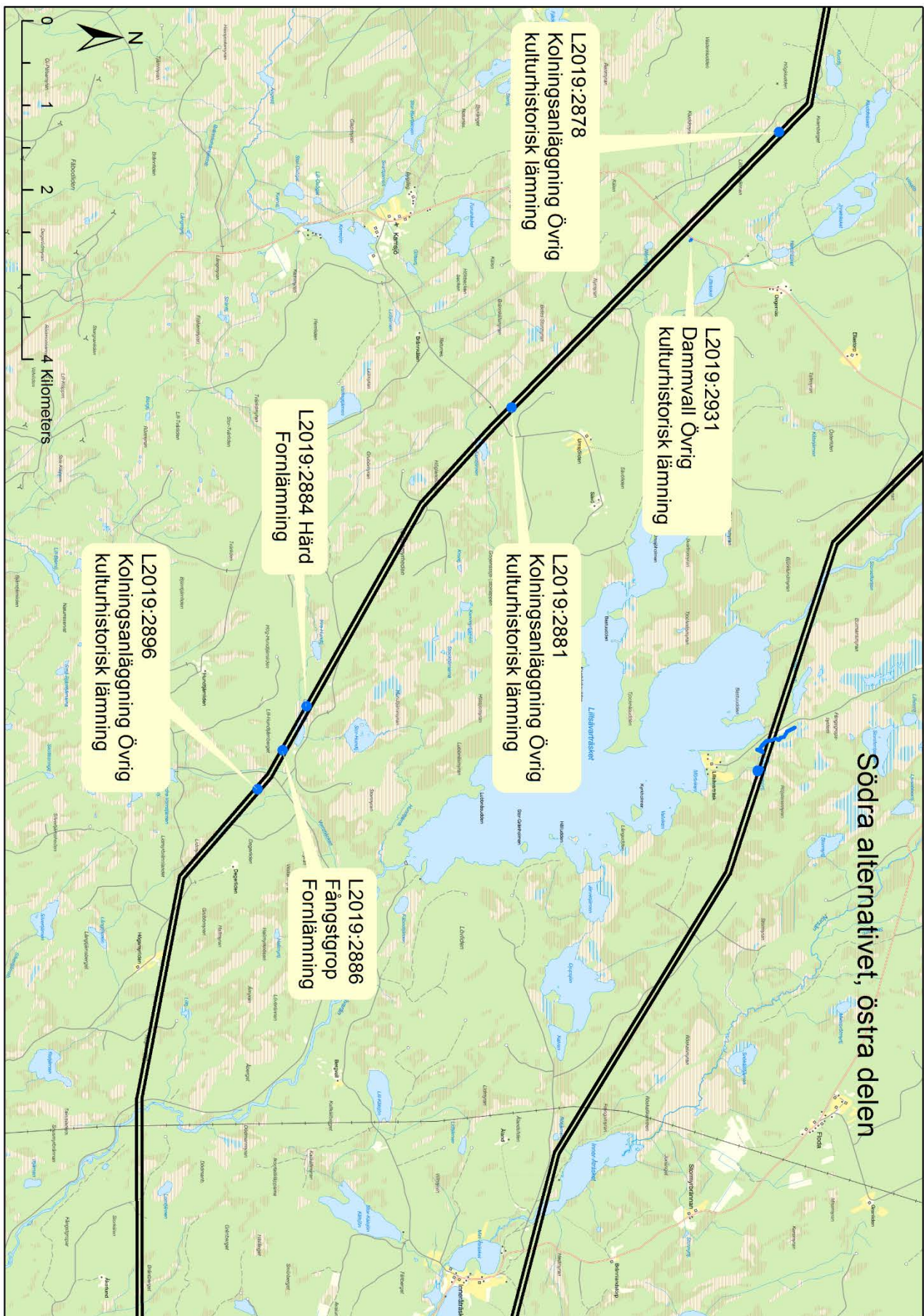
Kartor över utredningsområdet i större format.

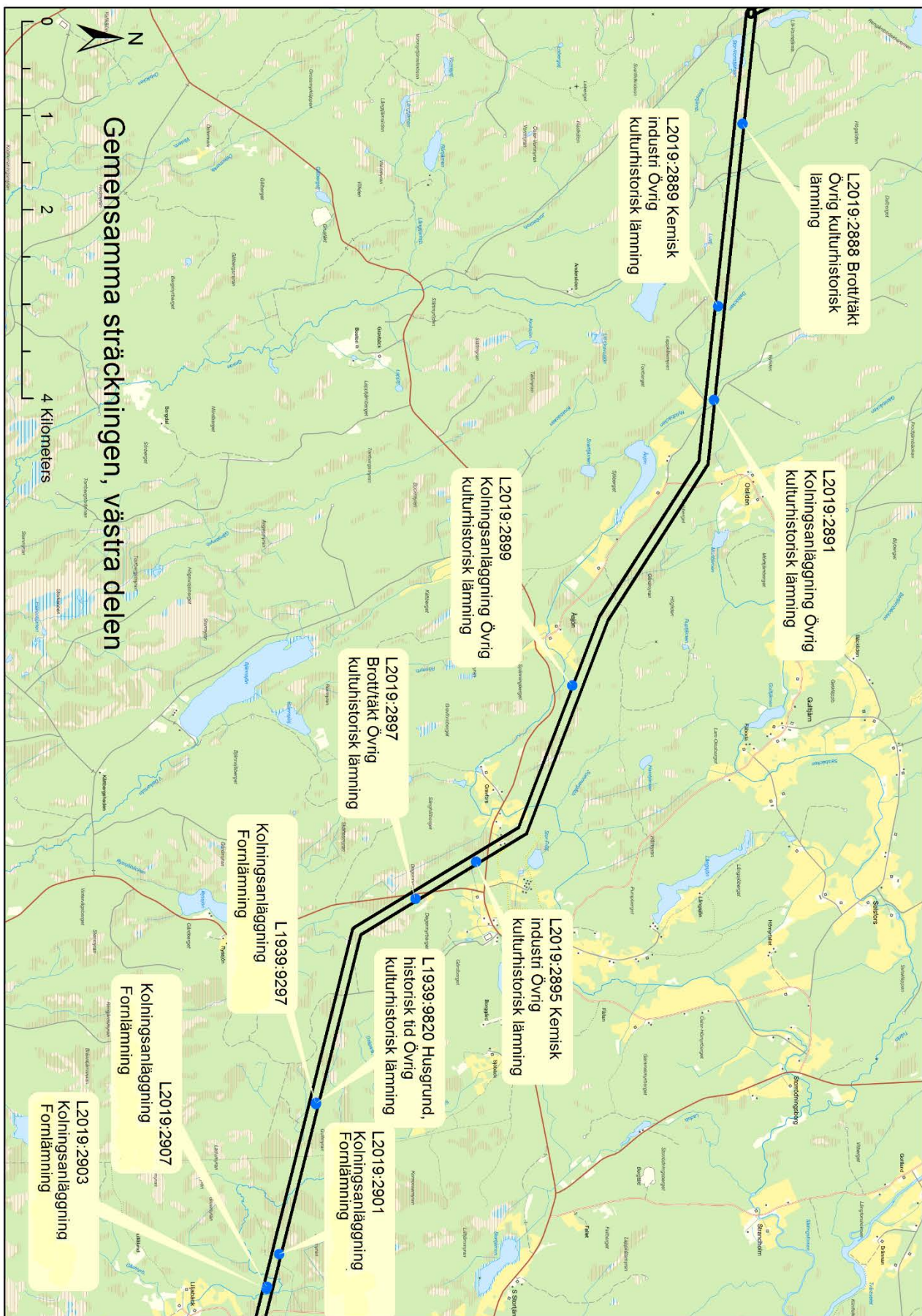
Kartor över utredningsområdet i större format.

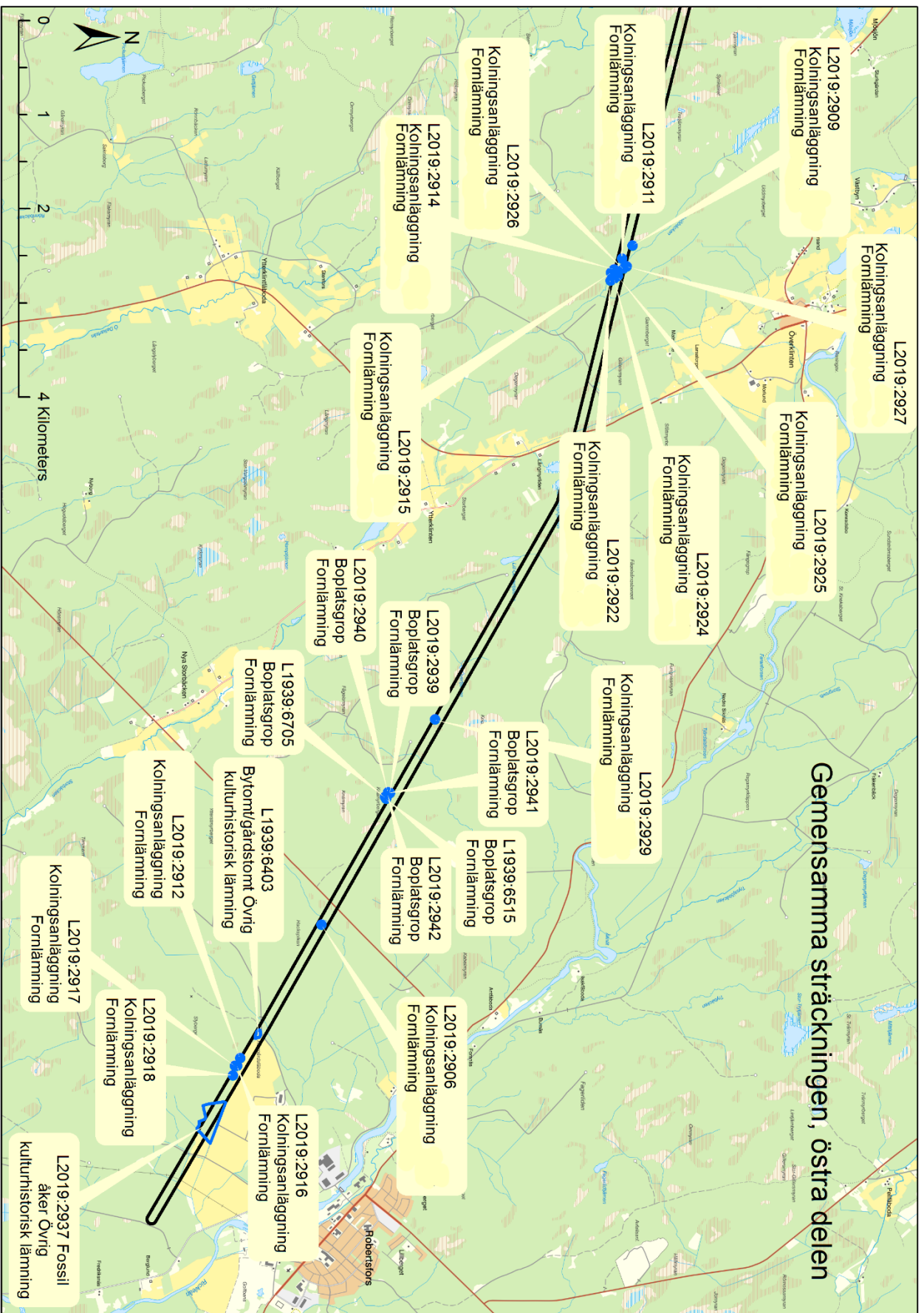

Bilaga 3 Bilder

L2019:2866 Övrigt

L2019:2866 Övrigt

L2019:2867 Övrigt

L2019:2867 Övrigt

L2019:2942 Boplatsgrop

L2019:2942 Boplatsgrop

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2019

ISSN 1654-2045

- 2019:1 Arkeologi i Östersund? En studie av stadens framväxt, befolkning och arkeologiska potential
Kristina Jonsson
- 2019:2 Hamnerdals kyrka – Restaurering av lanternin, 2018
Henrik Ylikoski
- 2019:3 Undersåkers kyrka – Restaurering av torn, 2018
Henrik Ylikoski
- 2019:4 Stuguns nya kyrka – Montage av solpaneler, 2019
Henrik Ylikoski
- 2019:5 Lits kyrka– Restaurering av fasad, 2018
Henrik Ylikoski
- 2019:6 Enafors station – Fasadrenovering, 2018
Henrik Ylikoski
- 2019:7 Nyhems kyrka – Utvändig restaurering, 2018
Henrik Ylikoski
- 2019:8 Onsjön – Arkeologisk undersökning av järnåldersgrav vid Björnberget, Onsjön
Anna Engman
- 2019:9 Grytan – Schaktningsövervakning vid fossil åkermark Brunflo 252:1
Kristina Jonsson
- 2019:10 Äldsanden. Schaktningsövervakning inom en stenåldersboplatz
Kristina Jonsson
- 2019:11 Ösabacken. Schaktningsövervakning vid gårdstomt Ås 107:2
Kristina Jonsson
- 2019:12 Cykelled vid Västra Björnen. Arkeologisk utredning
Kristina Jonsson
- 2019:13 Tuolluvaara gruva. Rivningsdokumentation av byggnader i TGA-området
Sara Höglund
- 2019:14 Arkeologisk utredning, steg 1, i samband med planerad utökad industrietablering i Sveg
Karl-Johan Olofsson
- 2019:15 Matarledning mellan Norra stambanan och Robertsfors inför byggandet av Norrbottniabanan – Arkeologisk utredning steg 1
Anna Engman
- 2019:16 Arkeologisk utredning vid Raggdynan och Bredviksheden inför planerade faunapassager över E4
Karl-Johan Olofsson
- 2019:17 Fotingen. Arkeologisk undersökning av stenålderboplatz , stensättning och stensamlingar med horndepåer
Anna Engman